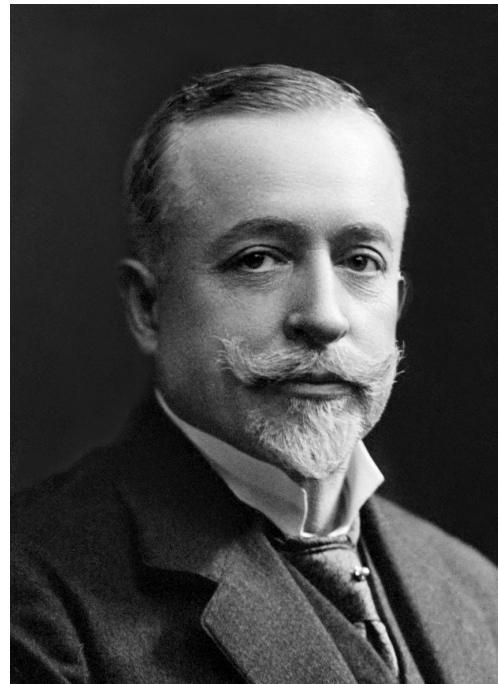

DR. PREISZ HUGÓ

1860–1940

Orvosdoktor, műtősebész, majd 1891-től 1906-ig a M. kir. Állami Bakteriológiai Intézet vezetője és a M. kir. Állatorvosi Akadémia, illetve a M. kir. Állatorvosi Főiskola tanára; a Magyar Tudományos Akadémia tagja, hazánkban a bakteriológia tudományának a megalapítója.

Preisz Hugó Rumában (Szerém vármegye) 1860. szeptember 21-én született. Apja kántortanító volt, aki német származása ellenére ellenzéki beállítottságának nemcsak ruházatával, hanem azzal is kifejezést adott, hogy fiát magyar nyelvű iskolába adta. Ennek ellenére Preisz Hugónak, amikor 1873-ban a kalocsai főgimnáziumba került, nehézsége volt a magyar nyelv elsajátításával. Később Újvidéken, 1880-ban érettségizett, majd Budapesten folytatta tanulmányait.

1885 elején, még mint ötödéves orvostanhallgatót, a budapest Tudományegyetem kórbonctani intézetéhez gyakornokká nevezték ki, ugyanebben az évben, november 28-án pedig orvosdoktorrá avatták, és az egyetemi törvényszéki orvostani intézet munkatársa lett. 1889 őszétől kezdve egy évet a II. számú sebészeti klinikán működött, és műtősebési oklevelet szerzett. Már ebben az évben a vegykísérleti állomás részére, Liebermann Leó felhívására, bakteriológiai vizsgálatokat (főleg vízvizsgálatokat) végzett. A földművelésügyi miniszter ez idő tájt tervbe vette egy bakteriológiai laboratórium létesítését, ezért Preisz Hugót

bakteriológiai ismeretei kiegészítése céljából külföldi tanulmányútra küldték. Egyéves tanulmányútja során meglátogatta Németország, Franciaország, valamint Belgium (Brüsszel) tudományos intézeteit; dolgozott Drezdában Johne, Berlinben Koch, Lyonban Arloing intézetében, Montpellierben az egyetemi körbonctani intézetben, végül Párizsban a Pasteur Intézetben Emil Roux kurzusát hallgatta. Távolléte idején Budapesten, a M. kir. Állatorvosi Akadémián felépült a M. kir. Állami Bakteriológiai Intézet, amelynek vezetőjévé 1891. október 27-én őt nevezték ki. 1894-ben rendkívüli, 1895-ben pedig nyilvános rendes tanár lett. 1896-ban az Igazságügyi Orvosi Tanács, 1897-ben pedig az Országos Közegészségügyi Tanács rendes tagjává választották. Az ezredéves országos kiállításán felmutatott baktériumképeiért királyi elismerésben részesült. Tagja volt a törvényszéki orvosi és állatorvosi tisztvizsga-bizottságnak.

Preisz Hugó a bakteriológia tanítását akadémiánkon az 1893/1894-es tanév nyári félévében kezdte meg. Mint a bakteriológia nyilvános rendes tanára, intézményünkben 1906-ig működött, amikor a budapesti Tudományegyetem Orvosi Karán lett a bakteriológia nyilvános rendes tanára.

Munkásságának első 15 éves (1891–1906) időszakában megalapozta a hazai tudományos bakteriológiát. Ez kifejezésre jutott a *Bakteriológia* című könyvében (1899), mely az első átfogó és tudományos igényű magyar bakteriológiai könyv volt. A benne közölt 132 eredeti mikroszkópiai baktériumfelvétel nemzetközi összehasonlításban is kiemelkedő teljesítmény volt. Tevékenységének erre a korai időszakra esik a ma *Corynebacterium pseudotuberculosis*-nak nevezett baktérium (Preisz–Nocard-féle bacillus) felfedezése. Tanulmányt közölt a szarvasmarha-gümőkóróról, a pasteurellosisról, a mallein diagnosztikai értékéről és a sertéspestist átvészelt állatok vérsavójának ellenanyag-tartalmáról.

Ebben az időszakban, a vezetése alatt álló Hungária körúti intézetben megszervezte a diftéria elleni szérum és több orvosi és állatorvosi diagnosztikum üzemszerű termelését.

Az orvosegyetem tanáráként (1906–1931) végzett kutatásai közül kiemelkednek a lépfene baktériumának a buroktermelése és virulenciája közötti összefüggéseire, valamint a spóratermelés feltételeire vonatkozó megállapításai. Később jelentős kutatásokat végzett a bakteriophagok jellemzésére. 1936-ban jelentette meg *Az infectio és immunitás tanának elemei* című 600 oldalas munkáját.

Munkássága elismeréseként a Magyar Tudományos Akadémia 1912-ben levelező, 1923-ban pedig rendes tagjává választotta.

Budapesten 1940-ben, 80 éves korában halt meg.

Irodalom

Manninger Rezső: Preisz Hugó †. *Állatorvosi Lapok*, 1940. 63. 15. 101.